

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2016/101**z dnia 26 października 2015 r.****uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ostrożnej wyceny zgodnie z art. 105 ust. 14****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012⁽¹⁾, w szczególności jego art. 105 ust. 14 akapit trzeci,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 105 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 odnosi się do norm w zakresie ostrożnej wyceny mających zastosowanie do wszystkich pozycji portfela handlowego. W art. 34 wspomnianego rozporządzenia wymaga się jednak, aby instytucje stosowały normy określone w art. 105 w odniesieniu do wszystkich aktywów wycenianych według wartości godziwej. Łącznie powyższe artykuły wskazują na to, że wymogi w zakresie ostrożnej wyceny mają zastosowanie do wszystkich pozycji wycenianych według wartości godziwej, niezależnie od tego, czy są one ujęte w portfelu handlowym, przy czym termin „pozycje” odnosi się wyłącznie do instrumentów finansowych i towarów.
- (2) W sytuacjach, w których stosowanie ostrożnej wyceny prowadziłoby do uzyskania niższej bezwzględnej wartości bilansowej w przypadku aktywów lub wyższej bezwzględnej wartości bilansowej w przypadku zobowiązań niż wartość ujęta w księgach, należy obliczyć dodatkową korektę wyceny (AVA, z ang. *additional valuation adjustment*) jako bezwzględną wartość różnicy tych dwóch wartości, gdyż wartość ostrożnościowa powinna być zawsze równa wartości godziwej aktywów lub niższa od tej wartości bądź równa wartości godziwej zobowiązań lub wyższa od tej wartości.
- (3) W odniesieniu do pozycji podlegających wycenie, w przypadku których zmiana w wycenie księgowej ma tylko częściowy lub zerowy wpływ na kapitał podstawowy Tier I, AVA należy stosować wyłącznie na podstawie odsetka zmiany w wycenie księgowej, który wpływa na kapitał podstawowy Tier I. Wspomniane pozycje obejmują pozycje podlegające rachunkowości zabezpieczeń, pozycje dostępne do sprzedaży w zakresie, w jakim zmiany w ich wycenie podlegają filtrowi ostrożnościowemu, oraz dokładnie dopasowane pozycje kompensujące się.
- (4) AVA wyznacza się wyłącznie w stosownych przypadkach na potrzeby obliczenia korekt w kapitale podstawowym Tier I. AVA nie wpływają na określanie wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (chyba że ma zastosowanie odstępstwo w odniesieniu do działalności zaliczanej do portfela handlowego prowadzonej na małą skalę zgodnie z art. 94 rozporządzenia).
- (5) Aby zapewnić spójne ramy obliczania AVA przez instytucje, konieczne jest jasne zdefiniowanie docelowego poziomu pewności i elementów niepewności wyceny, które należy uwzględnić w przypadku wyznaczania wartości ostrożnościowej, wraz ze zdefiniowanymi metodami służącymi osiągnięciu wymaganego poziomu pewności w oparciu o bieżące warunki rynkowe.
- (6) AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych, kosztów zamknięcia i ryzyka modelu należy obliczać na podstawie ekspozycji z tytułu wyceny, które opierają się na instrumentach finansowych lub portfelach instrumentów finansowych. Do tych celów instrumenty finansowe można łączyć w portfele, w przypadku gdy – na potrzeby obliczenia AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych i kosztów zamknięcia – instrumenty finansowe wycenia się na podstawie tego samego czynnika ryzyka lub w przypadku gdy – na potrzeby obliczenia AVA z tytułu ryzyka modelu – wycenia się je na podstawie tego samego modelu wyceny.
- (7) Zważywszy, że niektórych AVA odnoszących się do niepewności wyceny nie można zsumować, w niektórych kategoriach AVA należy dopuścić podejście agregacyjne, w którym można uwzględnić korzyści z dywersyfikacji, w odniesieniu do tych elementów AVA, które nie odnoszą się do elementu spodziewanego kosztu wyjścia, który nie jest uwzględniony w wartości godziwej. Do celów agregacji AVA należy również umożliwić uzyskiwanie korzyści z dywersyfikacji wynikających z różnicy między spodziewaną wartością a wartością ostrożnościową, tak aby banki stosujące wartość godziwą, która podlega bardziej ostrożnej wycenie niż spodziewana wartość, nie uzyskiwały mniej korzyści z dywersyfikacji niż banki stosujące spodziewaną wartość jako wartość godziwą.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1.

- (8) Ponieważ instytucje posiadające małe portfele wyceniane według wartości godziwej będą zazwyczaj podlegały ograniczonej niepewności wyceny, należy zezwolić im na zastosowanie prostszego podejścia do szacowania AVA niż podejście stosowane przez instytucje z większymi portfelami wycenianymi według wartości godziwej. W celu ustalenia, czy można zastosować podejście uproszczone, wielkość portfela wycenianego według wartości godziwej należy oceniać na każdym poziomie, na którym są obliczane wymogi kapitałowe.
- (9) Aby umożliwić właściwym organom dokonanie oceny tego, czy instytucje takie prawidłowo zastosowały wymogi dotyczące oceny wymaganego zagregowanego poziomu AVA, instytucje powinny prowadzić odpowiednią dokumentację oraz stosować odpowiednie systemy i kontrole.
- (10) Podstawę niniejszego rozporządzenia stanowi projekt regulacyjnych standardów technicznych przedłożony Komisji przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.
- (11) Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przeprowadził otwarte konsultacje publiczne na temat projektu regulacyjnych standardów technicznych, który stanowi podstawę niniejszego rozporządzenia, dokonał analizy potencjalnych powiązanych kosztów i korzyści oraz zasięgnął opinii Bankowej Grupy Interesariuszy powołanej na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010⁽¹⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Metodyka obliczania dodatkowych korekt wyceny

Instytucje obliczają kwartalnie całkowite dodatkowe korekty wyceny (ang. *additional valuation adjustments*, AVA) niezbędne do dostosowania wartości godziwych do wartości ostrożnościowej, stosując metodę określoną w rozdziale 3, chyba że spełniają warunki pozwalające na zastosowanie metody określonej w rozdziale 2.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „pozycja podlegająca wycenie” oznacza instrument finansowy lub towar lub portfel instrumentów finansowych lub towarów ujęte w portfelu handlowym lub w portfelu niehandlowym i wyceniane według wartości godziwej;
- b) „parametr wejściowy wyceny” oznacza możliwe lub niemożliwe do obserwowania na rynku parametry lub macierze parametrów, które wpływają na wartość godziwą pozycji podlegającej wycenie;
- c) „ekspozycja z tytułu wyceny” oznacza kwotę pozycji podlegającej wycenie, która jest wrażliwa na zmiany parametru wejściowego wyceny.

Artykuł 3

Źródła danych rynkowych

1. Jeżeli instytucje obliczają AVA na podstawie danych rynkowych, uwzględniają one jako odpowiedni taki sam zakres danych rynkowych jak w przypadku danych stosowanych w procesie niezależnej weryfikacji cen, o której mowa w art. 105 ust. 8 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, z zastrzeżeniem korekt opisanych w niniejszym artykule.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

2. Aby wyznaczyć wartość ostrożnościową instytucje biorą pod uwagę pełen zakres dostępnych i wiarygodnych źródeł danych rynkowych, w tym – w stosownych przypadkach – każdy z poniższych elementów:

- a) kursy giełdowe na płynnym rynku;
- b) transakcje dotyczące takiego samego lub bardzo podobnego instrumentu pochodzące z własnych rejestrów instytucji albo, jeżeli są dostępne, transakcje pozyskane z całego rynku;
- c) bieżące kwotowania uzyskane od maklerów i innych uczestników rynku;
- d) dane wynikające z konsensusu;
- e) orientacyjne kwotowania maklerów;
- f) wyceny zabezpieczenia przekazanego przez kontrahenta.

3. W przypadkach stosowania podejścia opartego na wiedzy eksperckiej do celów art. 9, 10 i 11 bierze się pod uwagę alternatywne metody i źródła informacji, w tym – w stosownych przypadkach – każde z następujących:

- a) wykorzystywanie danych zastępczych opartych na podobnych instrumentach, w odniesieniu do których dostępne są wystarczające dane;
- b) stosowanie przesunięć ostrożnościowych w odniesieniu do parametrów wejściowych wyceny;
- c) określenie naturalnych granic wartości instrumentu.

ROZDZIAŁ II

UPROSZCZONA METODA WYZNACZANIA AVA

Artykuł 4

Warunki stosowania metody uproszczonej

1. Instytucje mogą stosować metodę uproszczoną określoną w niniejszym rozdziale wyłącznie w przypadku, gdy suma wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej, wskazana w sprawozdaniu finansowym instytucji zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, wynosi poniżej 15 mld EUR.

2. Dokładnie dopasowane kompensujące się aktywa i zobowiązania wycenione według wartości godziwej wyłącza się z obliczeń określonych w ust. 1. W odniesieniu do aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej, w przypadku których zmiana w wycenie księgowej ma częściowy lub zerowy wpływ na kapitał podstawowy Tier I, ich wartości uwzględnia się wyłącznie proporcjonalnie do wpływu odpowiedniej zmiany w wycenie na kapitał podstawowy Tier I.

3. Próg, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie na zasadzie indywidualnej i skonsolidowanej. W przypadku przekroczenia progu na zasadzie skonsolidowanej metodę podstawową stosuje się do wszystkich podmiotów objętych konsolidacją.

4. W przypadku gdy instytucje stosujące metodę uproszczoną nie spełniają warunku określonego w ust. 1 przez dwa kolejne kwartały, natychmiast powiadamiają o tym odpowiedni właściwy organ i uzgadniają plan wdrożenia metody, o której mowa w rozdziale 3, w ciągu dwóch kolejnych kwartałów.

Artykuł 5

Wyznaczanie AVA w ramach metody uproszczonej

Instytucje obliczają AVA w ramach metody uproszczonej jako 0,1 % sumy wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej, które uwzględniono przy obliczaniu progu określonego w art. 4.

Artykuł 6

Wyznaczanie całkowitych AVA obliczanych w ramach metody uproszczonej

W przypadku instytucji stosujących metodę uproszczoną całkowite AVA do celów art. 1 stanowi AVA wynikająca z obliczeń określonych w art. 5.

ROZDZIAŁ III

PODSTAWOWA METODA WYZNACZANIA AVA

Artykuł 7

Przegląd metody podstawowej

1. Instytucje obliczają AVA w ramach metody podstawowej, stosując następujące dwustopniowe podejście:
 - a) obliczają AVA w odniesieniu do każdej z kategorii opisanych w art. 105 ust. 10 i 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 („AVA na poziomie kategorii”), zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu;
 - b) sumują kwoty wynikające z lit. a) w odniesieniu do każdej AVA na poziomie kategorii, aby otrzymać całkowite AVA do celów art. 1.
2. Do celów ust. 1 lit. a) instytucje obliczają AVA na poziomie kategorii w jeden z następujących sposobów:
 - a) zgodnie z art. 9–17;
 - b) w przypadku gdy zastosowanie art. 9–17 nie jest możliwe w odniesieniu do niektórych pozycji – zgodnie z tzw. metodą rezerwową, w ramach której instytucje określają powiązane instrumenty finansowe i obliczają AVA jako sumę następujących elementów:
 - (i) 100 % niezrealizowanego zysku netto z powiązanych instrumentów finansowych;
 - (ii) 10 % wartości referencyjnej powiązanych instrumentów finansowych w przypadku instrumentów pochodnych;
 - (iii) 25 % bezwzględnej wartości różnicy między wartością godziwą a niezrealizowanym zyskiem, jak wskazano w ppkt (i), z powiązanych instrumentów finansowych w przypadku instrumentów niebędących instrumentami pochodnymi.

Do celów lit. b) ppkt (i) akapitu pierwszego „niezrealizowany zysk” oznacza zmianę, jeżeli jest dodatnia, wartości godziwej od momentu uruchomienia wymiany handlowej, ustaloną na podstawie zasady „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”.

Artykuł 8

Przepisy ogólne dotyczące obliczania AVA w ramach metody podstawowej

1. W odniesieniu do aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej, w przypadku których zmiana w wycenie księgowej ma częściowy lub zerowy wpływ na kapitał podstawowy Tier I, AVA oblicza się wyłącznie na podstawie odsetka zmiany w wycenie księgowej, który wpływa na kapitał podstawowy Tier I.
2. Jeżeli chodzi o AVA na poziomie kategorii określone w art. 14–17, instytucje dążą do osiągnięcia poziomu pewności w zakresie wartości ostrożnościowej, która jest równa wartości określonej w art. 9–13.
3. AVA uznaje się za nadwyżkę korekt wyceny wymaganej do osiągnięcia określonej wartości ostrożnościowej, wykraczającą poza wszelkie korekty zastosowane przy ustalaniu wartości godziwej instytucji, które można zidentyfikować jako odnoszące się do tego samego źródła niepewności wyceny co AVA. Jeżeli korekty zastosowanej przy ustalaniu wartości godziwej instytucji nie można określić jako odnoszącej się do konkretnej kategorii AVA na poziomie, na którym oblicza się odpowiednie AVA, wówczas korekty tej nie uwzględnia się przy obliczaniu AVA.
4. AVA są zawsze dodatnie, w tym na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny, na poziomie kategorii oraz zarówno przed agregacją, jak i po niej.

Artykuł 9

Obliczanie AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych

1. AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych oblicza się na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny („indywidualne AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych”).

2. AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych ocenia się jako mającą wartość równą zero, wyłącznie jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- a) instytucja dysponuje niezbitymi dowodami na cenę transakcyjną w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny lub cenę można ustalić za pomocą wiarygodnych danych opartych na płynnym rynku dwustronnym, o którym mowa w art. 338 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- b) źródła danych rynkowych określone w art. 3 ust. 2 nie wskazują na żadną istotną niepewność wyceny.

3. Jeżeli nie można wykazać, że ekspozycja z tytułu wyceny ma zerową AVA, instytucje, oceniając AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych, korzystają ze źródeł danych określonych w art. 3. W tym przypadku obliczanie AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych odbywa się w sposób opisany w ust. 4 i 5.

4. Instytucje obliczają AVA w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny związanych z każdym parametrem wejściowym wyceny zastosowanym w odpowiednim modelu wyceny.

- a) Poziom szczegółowości, na jakim ocenia się te AVA, jest jednym z poniższych:
 - (i) w przypadku rozłożenia na pojedyncze parametry – wszystkie parametry wejściowe wyceny wymagane do obliczenia ceny wyjścia w odniesieniu do pozycji podlegającej wycenie;
 - (ii) cena instrumentu.
- b) Każdy z parametrów wejściowych wyceny, o których mowa w lit. a) ppkt (i), traktuje się osobno. W przypadku gdy parametr wejściowy wyceny składa się z macierzy parametrów, AVA oblicza się na podstawie ekspozycji z tytułu wyceny związanych z każdym parametrem w takiej macierzy. W przypadku gdy parametr wejściowy wyceny nie odnosi się do zbywalnych instrumentów, instytucje przyporządkowują parametr wejściowy wyceny i powiązaną ekspozycję z tytułu wyceny do zestawu zbywalnych instrumentów rynkowych. Instytucje mogą ograniczyć liczbę parametrów wejściowych wyceny do celów obliczenia AVA z zastosowaniem dowolnej odpowiedniej metody, pod warunkiem że ograniczone parametry spełniają wszystkie następujące wymogi:
 - (i) całkowita wartość ograniczonej ekspozycji z tytułu wyceny jest równa całkowitej wartości pierwotnej ekspozycji z tytułu wyceny;
 - (ii) ograniczony zestaw parametrów można przyporządkować do zestawu zbywalnych instrumentów rynkowych;
 - (iii) stosunek określonej poniżej miary wariancji 2 do określonej poniżej miary wariancji 1, na podstawie danych historycznych z ostatnich 100 dni sesyjnych, jest mniejszy niż 0,1.
- c) Do celów niniejszego ustępu „miara wariancji 1” oznacza wariację zysków i strat z ekspozycji z tytułu wyceny opartej na nieograniczonym parametrze wejściowym wyceny, a „miara wariancji 2” oznacza wariację zysków i strat z ekspozycji z tytułu wyceny opartej na nieograniczonym parametrze wejściowym wyceny pomniejszonej o ekspozycję z tytułu wyceny opartą na ograniczonym parametrze wejściowym wyceny. W przypadku gdy do obliczenia AVA wykorzystuje się ograniczoną liczbę parametrów, stwierdzenie, że kryteria określone w lit. b) są spełnione, podlega co najmniej raz do roku przeglądowi metodyki kompensowania i wewnętrznej walidacji przez niezależną jednostkę kontrolną.

5. AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych wyznacza się w następujący sposób:

- a) w przypadku gdy istnieją wystarczające dane, aby stworzyć zakres prawdopodobnych wartości na potrzeby parametru wejściowego wyceny:
 - (i) dla parametru wejściowego wyceny, w przypadku którego zakres prawdopodobnych wartości opiera się na cenach wyjścia, instytucje określają w przybliżeniu punkt w ramach tego zakresu, w którym mają pewność na poziomie 90 %, że mogłyby zamknąć ekspozycję z tytułu wyceny za tę samą lub wyższą cenę;
 - (ii) dla parametru wejściowego wyceny, w przypadku którego zakres prawdopodobnych wartości utworzono z cen średnich, instytucje określają w przybliżeniu punkt w ramach tego zakresu, w którym mają pewność na poziomie 90 %, że średnia wartość, jaką mogły uzyskać, zamykając ekspozycję z tytułu wyceny, byłaby równa tej cenie lub wyższa od niej;
- b) w przypadku gdy nie istnieją wystarczające dane, aby stworzyć zakres prawdopodobnych wartości na potrzeby parametru wejściowego wyceny, instytucje stosują podejście oparte na wiedzy eksperckiej, wykorzystując dostępne informacje jakościowe i ilościowe w celu osiągnięcia poziomu pewności w zakresie wartości ostrożnościowej parametru wejściowego wyceny, który jest równy poziomowi docelowemu określone w lit. a). Instytucje powiadamiają właściwe organy o ekspozycjach z tytułu wyceny, w odniesieniu do których podejście to ma zastosowanie, oraz o metodzie stosowanej do wyznaczania AVA;

- c) instytucje obliczają AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych, korzystając z jednej z poniższych metod:
- (i) stosują różnicę między wartościami parametrów wejściowych wyceny oszacowanymi zgodnie z lit. a) albo z lit. b) a wartościami parametrów wejściowych wyceny wykorzystanymi do obliczenia wartości godziwej w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny każdej pozycji podlegającej wycenie;
 - (ii) łączą wartości parametrów wejściowych wyceny oszacowane zgodnie z lit. a) albo z lit. b) i aktualizują wartość pozycji podlegających wycenie na podstawie tych wartości. Instytucje uwzględniają następnie różnicę między pozycjami o zaktualizowanej wartości a pozycjami wycenianymi według wartości godziwej.
6. Instytucje obliczają całkowitą AVA na poziomie kategorii z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych, stosując do indywidualnych AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych określone w załączniku wzory stosowane w ramach metody 1 albo metody 2.

Artykuł 10

Obliczanie AVA z tytułu kosztów zamknięcia

1. AVA z tytułu kosztów zamknięcia oblicza się na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny („indywidualne AVA z tytułu kosztów zamknięcia”).
2. Jeżeli instytucja obliczyła AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny na podstawie ceny wyjścia, wartość AVA z tytułu kosztów zamknięcia można ocenić jako zerową.
3. W przypadku gdy instytucja korzysta z odstępstwa, o którym mowa w art. 105 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, wartość AVA z tytułu kosztów zamknięcia można ocenić jako zerową, pod warunkiem że instytucja przedstawi dowody, iż jest w 90 % pewna, że istnieje wystarczająca płynność pozwalająca na zamknięcie powiązanych ekspozycji z tytułu wyceny po średniej cenie.
4. Jeżeli nie można wykazać, że ekspozycja z tytułu wyceny ma zerową AVA z tytułu kosztów zamknięcia, instytucje korzystają ze źródeł danych określonych w art. 3. W tym przypadku obliczanie AVA z tytułu kosztów zamknięcia odbywa się w sposób opisany w ust. 5 i 6 niniejszego artykułu.
5. Instytucje obliczają AVA z tytułu kosztów zamknięcia w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny związanych z każdym parametrem wejściowym wyceny zastosowanym w odpowiednim modelu wyceny.
 - a) Poziom szczegółowości, na jakim ocenia się te AVA z tytułu kosztów zamknięcia, jest jednym z poniższych:
 - (i) w przypadku rozłożenia na pojedyncze parametry – wszystkie parametry wejściowe wyceny wymagane do obliczenia ceny wyjścia w odniesieniu do pozycji podlegającej wycenie;
 - (ii) cena instrumentu.
 - b) Każdy z parametrów wejściowych wyceny, o których mowa w lit. a) ppkt (i), traktuje się osobno. W przypadku gdy parametr wejściowy wyceny składa się z macierzy parametrów, instytucje oceniają AVA z tytułu kosztów zamknięcia na podstawie ekspozycji z tytułu wyceny związanych z każdym parametrem w takiej macierzy. W przypadku gdy parametr wejściowy wyceny nie odnosi się do zbywalnych instrumentów, instytucje wyraźnie przyporządkowują parametr wejściowy wyceny i powiązaną ekspozycję z tytułu wyceny do zestawu zbywalnych instrumentów rynkowych. Instytucje mogą ograniczyć liczbę parametrów wejściowych wyceny do celów obliczenia AVA z zastosowaniem dowolnej odpowiedniej metody, pod warunkiem że ograniczone parametry spełniają wszystkie następujące wymogi:
 - (i) całkowita wartość ograniczonej ekspozycji z tytułu wyceny jest równa całkowitej wartości pierwotnej ekspozycji z tytułu wyceny;
 - (ii) ograniczony zestaw parametrów można przyporządkować do zestawu zbywalnych instrumentów rynkowych;
 - (iii) stosunek miary wariancji 2 do miary wariancji 1, na podstawie danych historycznych z ostatnich 100 dni sesyjnych, jest mniejszy niż 0,1.

Do celów niniejszego ustępu miara wariancji 1 oznacza wariancję zysków i strat z ekspozycji z tytułu wyceny opartej na nieograniczonym parametrze wejściowym wyceny, a miara wariancji 2 oznacza wariancję zysków i strat z ekspozycji z tytułu wyceny opartej na nieograniczonym parametrze wejściowym wyceny pomniejszonej o ekspozycję z tytułu wyceny opartą na ograniczonym parametrze wejściowym wyceny.

- c) W przypadku gdy do obliczenia AVA wykorzystuje się ograniczoną liczbę parametrów, stwierdzenie, że kryteria określone w lit. b) są spełnione, podlega co najmniej raz do roku przeglądowi i wewnętrznej walidacji przez niezależną jednostkę kontrolną.
6. AVA z tytułu kosztów zamknięcia wyznacza się w następujący sposób:
- a) w przypadku gdy istnieją wystarczające dane, aby stworzyć zakres prawdopodobnych różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży w odniesieniu do parametru wejściowego wyceny, instytucje określają w przybliżeniu punkt w ramach tego zakresu, w którym mają pewność na poziomie 90 %, że różnica, jaką mogłyby uzyskać, zamykając ekspozycję z tytułu wyceny, byłaby równa tej cenie lub wyższa od niej;
- b) w przypadku gdy nie istnieją wystarczające dane, aby stworzyć zakres prawdopodobnych różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży, instytucje stosują podejście oparte na wiedzy eksperckiej, wykorzystując dostępne informacje jakościowe i ilościowe w celu osiągnięcia poziomu pewności w zakresie wartości ostrożnościowej, który jest równy poziomowi docelowemu w przypadku, gdy zakres prawdopodobnych wartości jest dostępny. Instytucje powiadamiają właściwe organy o ekspozycjach z tytułu wyceny, w odniesieniu do których podejście to ma zastosowanie, oraz o metodzie stosowanej do wyznaczania AVA;
- c) instytucje obliczają AVA z tytułu kosztów zamknięcia, stosując 50 % szacunkowej różnicy pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży obliczonej zgodnie z lit. a) albo lit. b) w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny dotyczących parametrów wejściowych wyceny zdefiniowanych w ust. 5.
7. Instytucje obliczają całkowitą AVA na poziomie kategorii z tytułu kosztów zamknięcia, stosując do indywidualnych AVA z tytułu kosztów zamknięcia określone w załączniku wzory stosowane w ramach metody 1 albo metody 2.

Artykuł 11

Obliczanie AVA z tytułu ryzyka modelu

1. W odniesieniu do każdego modelu wyceny instytucje szacują AVA z tytułu ryzyka modelu („indywidualne AVA z tytułu ryzyka modelu”), uwzględniając ryzyko modelu wyceny, które powstaje z powodu potencjalnego istnienia szeregu różnych modeli lub kalibracji modelu, które stosują uczestnicy rynku, oraz braku jednoznacznej ceny wyjścia w odniesieniu do produktu podlegającego wycenie. Instytucje nie biorą pod uwagę ryzyka modelu wyceny, które powstaje z powodu kalibracji pod kątem parametrów rynkowych, które to ryzyko uwzględnia się zgodnie z art. 9.
2. AVA z tytułu ryzyka modelu oblicza się, stosując jedną z metod opisanych w ust. 3 i 4.
3. W miarę możliwości instytucje obliczają AVA z tytułu ryzyka modelu, wyznaczając zakres prawdopodobnych wycen otrzymanych w wyniku zastosowania odpowiednich alternatywnych metod modelowania i kalibracji. W tym przypadku instytucje określają w przybliżeniu punkt w ramach otrzymanego zakresu wycen, w którym mają pewność na poziomie 90 %, że mogłyby zamknąć ekspozycję z tytułu wyceny za tę samą lub wyższą cenę.
4. Jeżeli instytucje nie są w stanie zastosować metody opisanej w ust. 3, do oszacowania AVA z tytułu ryzyka modelu stosują one podejście oparte na wiedzy eksperckiej.
5. W podejściu opartym na wiedzy eksperckiej uwzględnia się wszystkie następujące elementy:
- a) złożoność produktów istotnych z punktu widzenia modelu;
- b) różnorodność możliwych podejść matematycznych i parametrów modeli, jeżeli przedmiotowe parametry modeli nie są związane ze zmiennymi rynkowymi;
- c) stopień, w jakim rynek danych produktów jest „jednokierunkowy”;
- d) istnienie niemożliwych do zabezpieczenia ryzyk związanych z odnośnymi produktami;
- e) adekwatność modelu pod względem odzwierciedlenia zmian w zakresie zysków z produktów znajdujących się w portfelu.

Instytucje powiadamiają właściwe organy o modelach, w odniesieniu do których stosowane jest to podejście, oraz o metodzie stosowanej do wyznaczania AVA.

6. Jeżeli instytucje stosują metodę opisaną w ust. 4, ostrożność tej metody potwierdza się co roku, porównując:
 - a) AVA obliczone z wykorzystaniem metody opisanej w ust. 4, jeżeli zastosowano ją w odniesieniu do istotnej próby modeli wyceny, w odniesieniu do których instytucja stosuje metodę opisaną w ust. 3, z
 - b) AVA otrzymanymi przy zastosowaniu metody opisanej w ust. 3 w odniesieniu do tej samej próby modeli wyceny.
7. Instytucje obliczają całkowitą AVA na poziomie kategorii z tytułu ryzyka modelu, stosując do indywidualnych AVA z tytułu ryzyka modelu określone w załączniku wzory stosowane w ramach metody 1 albo metody 2.

Artykuł 12

Obliczanie AVA z tytułu niezrealizowanych marż kredytowych

1. Instytucje obliczają AVA z tytułu niezrealizowanych marż kredytowych w celu odzwierciedlenia niepewności wyceny w korekcie niezbędnej zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, w celu uwzględnienia bieżącej wartości oczekiwanych strat spowodowanych niewykonaniem przez kontrahenta zobowiązania na pozycjach w instrumentach pochodnych.
2. Instytucje uwzględniają element AVA odnoszący się do niepewności dotyczącej cen rynkowych w kategorii AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych. Element AVA odnoszący się do niepewności dotyczącej kosztu zamknięcia uwzględnia się w kategorii AVA z tytułu kosztów zamknięcia. Element AVA odnoszący się do ryzyka modelu uwzględnia się w kategorii AVA z tytułu ryzyka modelu.

Artykuł 13

Obliczanie AVA z tytułu kosztów inwestycji i finansowania

1. Instytucje obliczają AVA z tytułu kosztów inwestycji i finansowania w celu odzwierciedlenia niepewności wyceny w kosztach finansowania wykorzystanych do oszacowania ceny wyjścia zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości.
2. Instytucje uwzględniają element AVA odnoszący się do niepewności dotyczącej cen rynkowych w kategorii AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych. Element AVA odnoszący się do niepewności dotyczącej kosztu zamknięcia uwzględnia się w kategorii AVA z tytułu kosztów zamknięcia. Element AVA odnoszący się do ryzyka modelu uwzględnia się w kategorii AVA z tytułu ryzyka modelu.

Artykuł 14

Obliczanie AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji

1. Instytucje szacują AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji w odniesieniu do podlegających wycenie pozycji o dużej koncentracji („indywidualne AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji”), stosując następujące trójstopniowe podejście:
 - a) identyfikują podlegające wycenie pozycje o dużej koncentracji;
 - b) w odniesieniu do każdej zidentyfikowanej podlegającej wycenie pozycji o dużej koncentracji – jeżeli dla danej wielkości pozycji podlegającej wycenie nie jest dostępna cena rynkowa, szacują okres ostrożnego wyjścia;
 - c) jeżeli okres ostrożnego wyjścia przekracza dziesięć dni, szacują AVA, uwzględniając zmienność parametru wejściowego wyceny, zmienność różnicy pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży oraz wpływ hipotetycznej strategii wyjścia na ceny rynkowe.
2. Do celów ust. 1 lit. a) przy identyfikowaniu podlegających wycenie pozycji o dużej koncentracji uwzględnia się wszystkie następujące elementy:
 - a) wielkość wszystkich pozycji podlegających wycenie dotyczących płynności powiązanego rynku;

- b) zdolność instytucji do prowadzenia wymiany handlowej na tym rynku;
- c) średni dzienny obrót na rynku i typowy dzienny wolumen obrotu instytucji.

Instytucje ustanawiają i udokumentowują metodę stosowaną w celu określenia podlegających wycenie pozycji o dużej koncentracji, w odniesieniu do których oblicza się AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji.

- 3. Instytucje obliczają całkowitą AVA na poziomie kategorii w odniesieniu do AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji jako sumę indywidualnych AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji.

Artykuł 15

Obliczanie AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych

1. Jeżeli instytucja oblicza AVA z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych i AVA z tytułu kosztów zamknięcia w odniesieniu do ekspozycji z tytułu wyceny, przy założeniu pełnego zamknięcia ekspozycji, instytucja może ocenić wartość AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych jako zerową.
2. Jeżeli nie można wykazać, że ekspozycja z tytułu wyceny ma zerową wartość AVA zgodnie z ust. 1, instytucje obliczają AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych („indywidualne AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych”), uwzględniając koszty administracyjne i przyszłe koszty zabezpieczeń w stosunku do całego przewidywanego czasu trwania ekspozycji z tytułu wyceny, w przypadku której w odniesieniu do AVA z tytułu kosztów zamknięcia nie stosuje się bezpośredniej ceny wyjścia, zdyskontowane stopą, która w przybliżeniu odpowiada stopie wolnej od ryzyka.
3. Do celów ust. 2 przyszłe koszty administracyjne obejmują wszystkie przyrostowe koszty personelu i koszty stałe, które prawdopodobnie zostaną poniesione w trakcie zarządzania portfelem, lecz można założyć zmniejszenie tych kosztów w miarę zmniejszenia się rozmiaru portfela.
4. Instytucje obliczają całkowitą AVA na poziomie kategorii w odniesieniu do AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych jako sumę indywidualnych AVA z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych.

Artykuł 16

Obliczanie AVA z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy

Instytucje szacują AVA z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy, uwzględniając potencjalne straty wynikające z pozaumownego przedterminowego rozwiązania umów dotyczących transakcji klientów. AVA z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy oblicza się, uwzględniając odsetek transakcji klientów, w przypadku których doszło w przeszłości do przedterminowego rozwiązania umów, oraz straty powstałe w tych przypadkach.

Artykuł 17

Obliczanie AVA z tytułu ryzyka operacyjnego

1. Instytucje szacują AVA z tytułu ryzyka operacyjnego, oceniając potencjalne straty, które mogą zostać poniesione w wyniku ryzyka operacyjnego związanego z procesami wyceny. Powyższa wartość szacunkowa obejmuje ocenę pozycji podlegających wycenie, które w trakcie procesu uzasadnienia bilansu uznano za zagrożone, w tym w wyniku sporów prawnych.
2. Jeżeli instytucja stosuje metodę zaawansowanego pomiaru ryzyka operacyjnego określoną w części trzeciej tytułu III rozdział 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, może zgłosić zerową AVA z tytułu ryzyka operacyjnego, pod warunkiem że przedstawi dowód na to, że ryzyko operacyjne związane z procesami wyceny, określone zgodnie z ust. 1, w pełni uwzględniono w wyliczeniu za pomocą metody zaawansowanego pomiaru.
3. W przypadkach innych niż te, o których mowa w ust. 2, instytucja oblicza AVA z tytułu ryzyka operacyjnego w wysokości 10 % sumy zagregowanych AVA na poziomie kategorii z tytułu niepewności dotyczącej cen rynkowych i z tytułu kosztów zamknięcia.

ROZDZIAŁ IV

DOKUMENTACJA, SYSTEMY I KONTROLE

Artykuł 18

Wymogi dotyczące dokumentacji

1. Instytucje w odpowiedni sposób dokumentują metodykę ostrożnej wyceny. Dokumentacja taka obejmuje wewnętrzne strategie zapewniające wytyczne dotyczące wszystkich poniższych elementów:
 - a) zakresu metod służących do określania ilościowego AVA w odniesieniu do każdej pozycji podlegającej wycenie;
 - b) hierarchii metod w odniesieniu do każdej klasy aktywów, każdego produktu lub każdej pozycji podlegającej wycenie;
 - c) hierarchii źródeł danych rynkowych wykorzystywanych w metodach obliczania AVA;
 - d) wymaganych cech danych rynkowych, które uzasadniają zerową AVA w odniesieniu do każdej klasy aktywów, każdego produktu lub każdej pozycji podlegającej wycenie;
 - e) metodyki stosowanej w przypadku zastosowania podejścia opartego na wiedzy eksperckiej w celu określenia AVA;
 - f) metodyki ustalania, czy pozycja podlegająca wycenie wymaga określenia AVA z tytułu pozycji o dużej koncentracji;
 - g) szacunkowego horyzontu wyjścia do celów obliczenia AVA dla pozycji o dużej koncentracji, w stosownych przypadkach;
 - h) aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej, w przypadku których zmiana w wycenie księgowej ma częściowy lub zerowy wpływ na kapitał podstawowy Tier I, zgodnie z art. 4 ust. 2 i art. 8 ust. 1.
2. Instytucje prowadzą również rejestry umożliwiające analizę obliczenia AVA na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny, a informacje uzyskane w wyniku procesu obliczania AVA przekazuje się kierownictwu wyższego szczebla w celu umożliwienia zrozumienia poziomu niepewności wyceny portfela instytucji obejmującego pozycje wyceniane według wartości godziwej.
3. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, poddaje się przeglądowi co najmniej raz w roku i zatwierdza ją kierownictwo wyższego szczebla.

Artykuł 19

Wymogi dotyczące systemów i kontroli

1. AVA podlegają wstępnemu zatwierdzeniu i późniejszemu nadzorowi przez niezależną jednostkę kontrolującą.
2. Instytucje sprawują skuteczne kontrole związane z zarządzaniem wszystkimi pozycjami wycenianymi według wartości godziwej oraz posiadają odpowiednie środki w celu wdrożenia tych kontroli i zapewnienia solidnych procesów wyceny nawet w okresie występowania warunków skrajnych. Obejmują one wszystkie poniższe elementy:
 - a) przeprowadzany co najmniej raz w roku przegląd funkcjonowania modelu wyceny;
 - b) zatwierdzanie przez kierownictwo wszystkich istotnych zmian dotyczących strategii wyceny;
 - c) wyraźne stwierdzenie gotowości instytucji do podejmowania ryzyka w odniesieniu do ekspozycji na pozycje podlegające niepewności wyceny, która jest monitorowana na zagregowanym poziomie całej instytucji;
 - d) niezależność w procesie wyceny jednostek podejmujących ryzyko i jednostek kontrolujących;
 - e) szeroko zakrojony proces audytu wewnętrznego związany z procesami wyceny i kontrolami.
3. Instytucje zapewniają istnienie skutecznych i konsekwentnie stosowanych kontroli związanych z procesem wyceny w odniesieniu do pozycji wycenianych według wartości godziwej. Kontrole te podlegają regularnym audytom wewnętrznym. Obejmują one wszystkie poniższe elementy:
 - a) precyzyjnie określony wykaz produktów na poziomie całej instytucji zapewniający jednoznaczne przyporządkowanie każdej pozycji podlegającej wycenie do definicji produktu;
 - b) metodykę wyceny w odniesieniu do każdego produktu zawartego w wykazie obejmującą wybór i kalibrację modelu, korekty wartości godziwej, AVA, metodykę niezależnej weryfikacji cen mającą zastosowanie do produktu i pomiar niepewności wyceny;

- c) proces zatwierdzania zapewniający w odniesieniu do każdego produktu, że zarówno departament podejmujący ryzyko, jak i odpowiedni departament kontroli zatwierdzają metodykę na poziomie produktu opisaną w lit. b) i poświadczają, że odzwierciedla one rzeczywistą praktykę w odniesieniu do każdej pozycji podlegającej wycenie przyporządkowanej do produktu;
- d) zdefiniowane progi ustalone na podstawie obserwowanych danych rynkowych, służące określeniu momentu, w którym modele wyceny nie są już wystarczająco solidne;
- e) oparty na cenach formalny proces niezależnej weryfikacji cen niezależny od właściwej jednostki odpowiadającej za handel;
- f) procesy zatwierdzania nowych produktów z odniesieniem do wykazu produktów i uwzględnieniem wszystkich wewnętrznych zainteresowanych stron istotnych z punktu widzenia pomiaru ryzyka, kontroli ryzyka, sprawozdawczości finansowej oraz klasyfikacji i weryfikacji wycen instrumentów finansowych;
- g) proces weryfikacji nowych transakcji mający zapewnić wykorzystanie danych cenowych z nowych transakcji do oceny tego, czy wyceny podobnych ekspozycji z tytułu wyceny pozostają odpowiednio ostrożne.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 20

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 października 2015 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Wzory do celów agregacji AVA na podstawie art. 9 ust. 6, art. 10 ust. 7 i art. 11 ust. 7*Metoda 1*

$$\begin{aligned}APVA &= (FV - PV) - 50 \% \cdot (FV - PV) \\ &= (50 \% \cdot (FV - PV)) \\ AVA &= \Sigma APVA\end{aligned}$$

Metoda 2

$$\begin{aligned}APVA &= \max \{0, (FV - PV) - 50 \% \cdot (EV - PV)\} \\ &= \max \{0, FV - 50 \% \cdot (EV + PV)\} \\ AVA &= \Sigma APVA\end{aligned}$$

gdzie:

- FV = wartość godziwa na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny po uwzględnieniu ewentualnych korekt księgowych zastosowanych przy ustalaniu wartości godziwej instytucji, które można określić jako odnoszące się do tego samego źródła niepewności wyceny co odpowiednia AVA,
- PV = wartość ostrożnościowa na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny ustalona zgodnie z niniejszym rozporządzeniem,
- EV = przewidywana wartość na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny uzyskana z zakresu możliwych wartości,
- APVA = AVA na poziomie ekspozycji z tytułu wyceny po dostosowaniu do celów agregacji,
- AVA = całkowita AVA na poziomie kategorii po dostosowaniu do celów agregacji.
-